

Шормо эл, порымлык да гым берр!

44-ше (3276) №,
2016 ий 29 октябрь,
шуматкече.

ЯМДЕ ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

29 октябрь – Россиясе гимнастике кече

Ончыкылик Чемпион

Медведево районысо Шойбулак школьшто тунемше Кристина Воробьева (шола гыч кокымшо) кумшо ий, тора корным ончыде, Йошкар-Оласе «Юбилейный» спорткомплексш вашка. Амалжат уло, вет тудо йоратыме «Спортивная гимнастика» кружокышко коштеш. Шуко гана танасымашлаште Кристина призовой верыш лектын. Кугу кўкшытыш шуаш тудлан тренерже Людмила Геннадьевна Тюлькица полша.

А Шойбулак школьшто физкультур уроком Екатерина Евгеньевна Семелина вўда. «Эн ончычак ме капкылым ырыктена, разминкылым ыштена, вара тўрлў снарядыште упражнений-влакым тунемына, – оила изи гимнастике. – Спортивный гимнастике поснак ўдырлан пайдале: рын ошкылметым почешет куанен ончен кодыт. Капкылет мотор лиеш. Лўдмаш йомеш, койыш-шоктыш пейгыдемеш. А медальым сеҗен налат – ача-аватше кузе кугешнат».

Н.СЕМЕНОВА.

Лудшо йолташ!

Подписке-2017

**ПЛАНШЕТИМ МОДЫН НАЛНЕТ –
ЛОТЕРЕЙ
МОДЫШЫШ УШНО!**

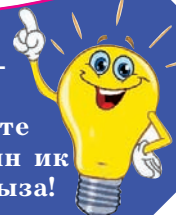
**Подпискым ыштыме квитанций-
ын копийжым редакцийыш колто!**

1881 ийыште Тўнямбалсе гимнастике федерацийым ыштыме. 1896 ий гыч спортивный гимнастикым Олимпиаде модмашын программшыкже пуртымо. 1928 ий гыч тиде модмашке ўдыр-влакат ушненыт.

Мыланна йўкетым пу!

Пагалыме йолташна-влак! «Викторина от заслуженного энергетика Республики Марий Эл В.А.Наумова» лўман проектна «МедиаТЭК - 2016» всероссийский конкурсыш логалын. Сеҗышым Интернетыште йўклымаш почеш палемдат. «Ямде лийым» www.медиаТЭК.рф сайтыште уждыда гын, 1 гыч 10 ноябрь марте газетлан йўкдам пуыза! Кажне кечын ик гана йўклаш лиеш. Йолташда, палымыда-влакымат тиде пашаш ушыза!

Калыкын икоян улмо кечынже, 4 ноябрьште, «Айста марла кушталтена» флешмоб эрта. Кажныже шке ялыштыже 13 шагатлан тўшка куштымышыш лекса!

Пашаже вораньже

Пушкиным аклена

Школышкына районышто руш йылмым да литературым туныктышо-влак толынйт. Нунылан А.С.Пушкинлан пӧлеклалтше «Болдинская осень» пайремым ямдыленна. Тудым руш йылмым да литературым туныктышо Т.А.Молотова ден А.А.Козырева вӱденйт. Тамара Александровна Болдинош ешыж дене мийымыж нерген видеороликым ончыктен, А.С.Пушкинын тоштерже дене палдарен. Визымше класс «Сказка о попе и работнике его балде» сценкым шынден. Артём Лебедев балдамодын, Миша Смирнов - попом (снимкыште). Стас Пермяков вӱдышӧ лийын.

Кудымшо классыш коштышо-влак «Барышня – крестьянкам» модына. Мый барышня лийынам, Вика Мешкова – крестьянке. Саша Тихомиров А.С.Пушкиным устан модын. Родион Емельянов да Максим Рогов (5-ше кл.) поэтын почеламутшым лудыныт.

Екатерина ВИНОГРАДОВА.

**Оршанке,
Тошто Крешын.**

Школышто «Ямде лий» толмым чот вучена. Кӧ кроссвордым решатла, кӧ газетыште темлыме модыш дене модеш, кӧ почеламутым лудеш. Газетым вес ийынат налаш тӱнгальна. Мыланна подпискым У Торъял посёлкышто илыше Николай Александрович Гусев ыштен пуэн. Тудлан уло кумылын тауштена. Амалкалче пашаже ушнен толжо!

2-шо классыште тунемше-влак.

У Торъял посёлко.

Йӧратена

Визымше классыште кумытын улына: Аделина Андреева, Владимир Суханов да мый. Класс вуйлатышына Алеся Николаевна биологийым да химийым туныкта. Тудым пеш йӧратена.

Анастасия ЯКОВЛЕВА.

**Татарстан, Менделеевск,
Элнет.**

Таумутна

«Марий Эл» газетын пашаенже Зинаида Михайловна ШАБАЛИНА шочмо ялысе пошкудо йоча-влаклан «Ямде лий» газетлан подпискым ыштен пуэн. Газет нунын дека 2017 ий январь гыч мияш тӱналеш.

Родо-тукым нерген

Школыштына Финн-угор калык-влакын кечыштан пӧлеклалтше пайрем эртен. Изирак класслаште тунемше-влак почеламутым сылнын лудыныт, марла мурым муреныт, карел, марий йомак-влакым модын ончыктеныт. Туныктышо-влакат ӧрдыжеш кодын огытыл. Пайрем онайын да веселан эртен. Ме родо-тукым калык-влак нерген шуко ум пален налынна.

**Арина БЕЛОВА.
Медведево, Руш Кукмарий.**

Шыже толын

Шӧртньӧ шыже толын шуо. Мотор лышташ йогалеш. Шокшым кече пырля налын, Пыл коклашке вел шылеш. Йӱштӧ мардеж пуалеш, Кӱжгӱнрак чияш ўжеш. Пушенгат малаш возеш, Тудланат канаш кӱлеш. Янлык-влакше чодыраште Илемыштым ачалат. Шулдыран йолташ-влакнат Мӱндыр вельш чонештат.

**Эмилия АЛЕКСАНДРОВА.
Морко, Коркатово.**

«Йыргешке үстел»

Школ библиотекеште «Модель информационно-развивающей среды школьной библиотеки» инновационный площадке пашам ышта. Тудын тун задачыже - йоча-влакым утларак лудаш тараташ, мом пален налмым икте-весылан каласкалаш. Тиде площадкыште шуко направлений уло: «Лудмо марафон», «Пырля лудаш тунгалына», «Шочмо элемын йылмыже», «Англичан йылме дене монгыштö лудмаш» да молат. Школласе книгагудо-влакын кечыштан пайремым эртарышна (снимкыште). 26 октябрьште тудым Марий телевиденийын «Шонанпыл» передачыштыже ончыктеныт.

Н.Н.КУДРЯШОВА, марий кугыжаныш йылмым туныктышо. Йошкар-Оласе 1-ше №-ан школ.

Сеҗыше лиынам

Тунгалтыш класслаште тунемше-влак «Культурный дневник» проект почеш пашам ыштена. Мыланна дневникым пуат (снимкыште). Тушто ятыр заданий уло. Йоча-влакым музей, театр, лумло ег-влак дене палдарат. Кушко мийыметым посна страницеш возыман. Идалык мучаште проектым иктешлат. Мый кодшо тунемме ийын районышто 2-шо классыште тунемше-влак коклаште сененам. Мыйым Озангыште саламленыт. Теният сеҗышыш лекташ тыршем.

Василий ЮЗЫКАЕВ, Татарстан, Агрыз, Буймо.

Тиде шулдыран ойын куатшым Марий Элын шочмо кечыжлан полеклалтше сылнымут конкурсыш толшо кажне йоча эше ик гана шиже, шонем. Пайрем В.Х.Колумб лумеш йоча да самырык-влаклан республикысе лудмыверыште эртыш. Йошкар-Оласе школлаште, колледжлаште тунемше нылле наре удыр-рвезе, шочмо марий мландын моктен, почеламутым йонгалтарыш.

Сеҗышыш **Илья Прокорьев** (7-ше №-ан шк., 3-шо кл.), **Ирина Борисова** (Национальный президент школ-интернат, 6-шо кл.), **Снежана Пакеева** (Торгово-технологический колледж, I курс) (снимкыште) лектыч. «Ямде лий» газетын полекшыш 7-ше номеран школын 6-шо классыштыже тунемше **Тимур Игнатьев** лан кучыктышна.

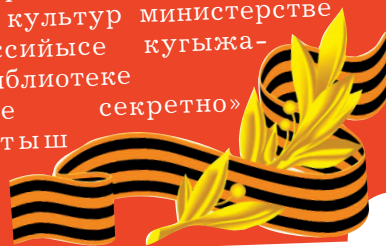
Л.ГРИГОРЬЕВА.

Конкурс!

«Кугу Сеҗымашын геройжовлак – 2017» всероссийский сылнымут конкурс увертаралтын. Тушко эпический, исторический да военно-патриотический шулышан ойлымашым, очеркым, почеламутым да муро-влакым колтыман. Сайтыште ончалза: http://героивеликойпобеды.рф/region_partn_links.htm

Организатор-влак:

- ★ Российысе военно-исторический обществе
- ★ Российысе обороно министерстве
- ★ РФ образований да науко министерстве
- ★ РФ культур министерстве
- ★ Российысе кугыжаныш библиотеке
- ★ «Не секретно» савыктыш порт.

Шерге эл – шочмо вер

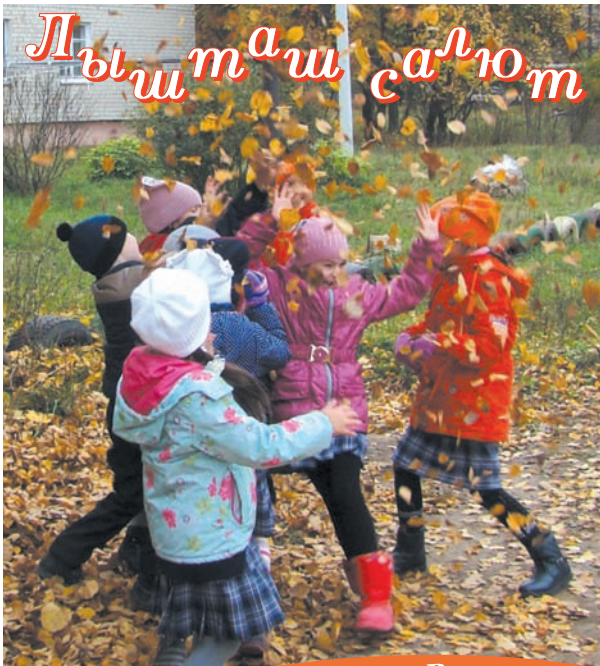

Вашлиймаш

Мемнан деке Лида кокай унала тольо. Тудо «Кушна мланде» ансамблын чолга артисткыже. Мыланна ятыр мурым мурыш. Лида кокай, сулен налме канышыш лекмешкыже, «Росгосстрахыште» пашам ыштен. Лида кокай гай мастар ег-влакым ме палышаш улына.

Денис ВАСИЛЬЕВ, Назар НАЗАРОВ, Алексей ДМИТРИЕВ, 6-шо класс. Морко, Шордур.

Лыш таш салют

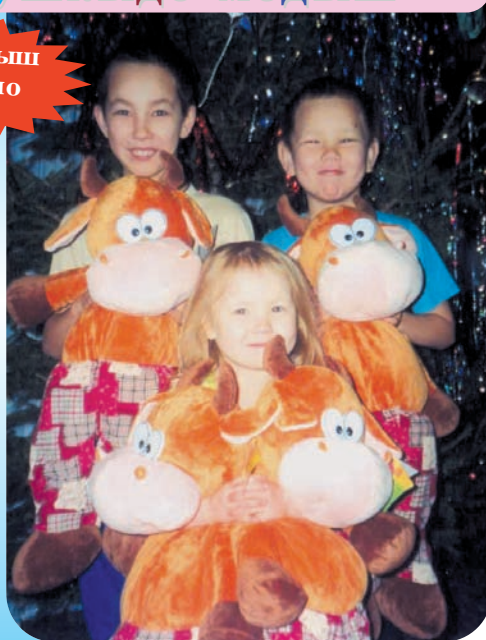

Фотошто Руэм кыдалаш школысо 1-ше «В» клас-сын тунемшыже-влак ГПД-ште (продленко годым) канат, шортньо лыш ташлан куанен, салютым колтат, пушенгым палаш тунемыт. Лариса ИВАНОВА. Медведево район.

Пушкыдо модыш

Конкурсш пурышо паша

Фотошто – Денис, Жения, Мария АБРАМОВЫТ изишт годым. Кызыт 17, 15 да 11 ияш улыт. ТАБРАМОВАН фотожо. Татарстан, Менделеевск, Элнет.

Ўдыр – 8 ияш, а аваже 38 ийым темен. Мыняр ий гыч ава ўдыржө деч кум пачаш кугурак лиеш?

1992 11 1

Кидмастар

Йочасадышке «Пакчасаска гыч ыштыме кид-паша» конкурсыш авам дене коктын шайтаным (улиткым) ыштен нарий-ышна. Икымше верым нална. Сашенька ВАСИЛЬЕВА. Морко, 1-ше номеран йочасад.

Тушто

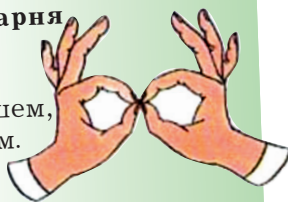
Ик кашташте кок корак.

Меранлан кешыр деке миен шуаш полшо.

Парня модыш

Воспитатель влаклан келшышын парня дене ончыктылшаш. Шинчалык Кок тыртышым пырля ушем, Тыге шинчалыкым ыштем. Чиен шинчашкыже ковай, Коешыс ынде пеш онай.

Алёна ЯКОВЛЕВА.

Йошкар-Ола.

Индекс: Марий Элыште - 78574, вес кундемлаште - 52713. Тираж 1150 экз. Заказ 2701. Формат – А-4-8. Директор-тун редактор Л.В.СЕМЕНОВА.

E-mail: yamde_lji@mari-el.ru yamde_lji@mail.ru Сайтын адресше: yamde-lji.ru Тел. 45-25-49(факс), 45-22-82.

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК:

Марий Эл Республикысе культур, печать да национальность паша шотышто министерстве, "Ямде лий" газет" кугужаныш унитарный казенный предприятий.

Газетым Массовый коммуникаций сферште да культур наследийым аралымаште законодательством шуктен шогымым эскерше Федеральный службын Приволжский федеральный округысо управленийшытже регистрироватлыме. Номер – ПИ №ФС 18-1999, 2005 ий 10 февральшыте пуымо.

0+

Печатыш пуымо жап – 14-00, фактически – 13-00. Ак – кутырен келшыме почеш.

Авторын да редакцийын шонимашышт түрлө лийын кертыт. Серыш-влак мӱнгеш огыт колталт.

Газетым редакцийшыте погымо да верстатлыме, «СТРИНГ» ИПФ ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424006, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95.

Редакцийын да издательнын адресше: 424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалыкше урем, 20.

Келшымаш але йоратымаш?

Ўдыр ден рвезе коклаште келшымаш лийын кертеш мо? Советский район Кельмаксола школын тунемшыже-влак тыге шонат.

Петя М.: «Школышто тунемме годым ўдыр ден рвезе коклаште йолташ семын келшымаш лийын кертеш, шонем. Тыгодым икте-весеылан польшккалет, кағашым пуэт. Воктене йолташ уло гын, кечкуна куштылго да ўшанле. Но коклан тыгай келшымаш йоратымашым ылыжта».

Андрей И.: «Йоратымашым кычалман огыл. Тудо ни жапым, ни ийготым ок ончо. Илыш пўрымаш дене шке толеш да кеч-могай пагытыште шўм-чоным тарвата. Икымше йоратымаш ўмыр

мучкылан шарнымашеш кодем, шонем. Садлан тудым аралыман. Келшымаш – тиде йоршеш вестўрлў шижмаш».

Евгения М.: «Йоратымаш – тиде омыдымо йўд, шўм-чон коржмаш. Айдемылан илыш вийым пуа. Йоратымаш тунеммаште чаракым ок ыште. Мўнгешла, вожылмашыш логалаш огыл манын, утларак тыршаш тўнчалат. Мый классыште шым рвезе коклаште шкетын тунемам. Рвезе-влакым пырля тунемме йолташем-влаккан шотлем. Ме икте-весеылан полшен, келшен илена. Ўдыр ден рвезе коклаште тыглай келшымаш лийын кертеш, шонем».

Ўдыр-рвезе-влак, шке шонымашдам газетыш возен колтыза. Кағашымашке ушныза.

Л.ГРИГОРЬЕВА мутланен.

Шкендым терге

Селфи рашемда

Кызыт ўдыр-рвезе-влак коклаште фотографийын у жанрже – селфи (шкешке шке фотографироватлымаш) – кумдан шарлен. Тыгай йўным кучылтын ыштыме фотоснимкым ончен, айдемын койыш-шоктышыжо нерген пален налаш лиеш.

✓ Фотографийым ыштыме годым чурийым тўрлў семын куптыртылшо егшкенжым ок йорате, ок пагале але тудлан шўргывылышыже ок келше. Ала тўшкаште тыге ойыртемалташ тырша?

✓ Тўрвым пурлын сниматлалтше егала-мом шылта.

✓ Онылашым нўлталын фотографироватлалтше шкаланже ўшана, илышыжлан келанен ила. Санга йымач ончышо – шып, осал, лўдшў айдеме.

✓ Иктаж-могай арверым кучен сниматлалтше эре вес егын кағашыжым вучен ила, шкаланже ок ўшане. Шке шонымашыже уке гаяк.

✓ Кидкопа дене чурийым кучен сниматлалтше шкенжым пеш ушанлан шотла.

✓ Шарф, шовыч дене пўтырналтше егпеш вашке нелеш налеш, пушкыдо кумыллан улеш.

✓ Йолташ-влак коклаште фотографироватлалташ йоратыше айдеме кумылзак койышан, йолташыже-влакым пагала.

Л.ГРИГОРЬЕВА ямдылен.

#МолоДечынОйыртемаЛтнетГын

Тыглай перчаткыдам шкеак сўрастарен кертыда. Фурнитурым ужалыме кевытыште чонланда келшыше страз-влакым (йолан лийышт) налза. Нуным азыр полшымо дене перчаткыш пижыктылза.

Уло кумылын шуктымло паша корштышым элла.
У.ШЕКСҢИР.

Лицей корным ончыкта

Мый Коркатово лицейыште тунемам да туддене кугешнем. Лицей Россий кумдыкышто улшо ялысе школла коклаште ик эн сайлан шотлалтеш. Мый биологий да химий классыште тунемам. Тыште келге шинчымашым налаш чыла йўн уло. МарГУ-шкат тунемам кудалыштына. Тўрлў проектым возена, аралена. Ончыкылык илыш корнемым рашемдымаште лицей пенгыде негызым пышта.

Мария ТОКАРЕВА, 10-шо класс.
Морко район.

Газетым Печать да массовый коммуникаций шотышто федеральный агентствын финанс полшымыж дене лукмо.

Шотыш налза

**Мый
кертам**

8 - ше :
Н и м о
йбсыжат уке
улмаш!

7-ше: Мый тидым
ыштем!

6-шо: Мый тидым
садак ыштен кертам!

5-ше: Төчен ончем...

4-ше: Кузе мом ышташ?

3-шо: Но ыштен ончыем
шуэш!

2-шо: Мый тидым ыштен ом
керт (ом мошто).

1-ше тошкалгыш: Мый тидым
ышташ ом тўнал.

Экономике, бизнес да рекла-
ме техникумын (Йошкар-Ола)
генеральный директоржын
алмаштышыже Виталий
Алексеевич НИКИТИН тачысе
паша рынкыште пеш кўлешан у
профессий-влак нерген каласкала.

XXI курымысо профессий

👍 **МЕРЧАНДАЙЗЕР** – ужа-
лымаште продукций кузе кайымым эскерыше.
Тиде ен кевытысе шөрлыклаште сатум чын але
чын огыл верандымым терга. Сатум шаркалыше
рекламым кузе пуымым, кевытлаште тудлан
могай акым шындымым эскера.

👍 **ПРОМОУТЕР** – (англ. – promoter – полшы-
шо, ончыко вўдышө) – компанийлаште сатум ужа-
лымашке шўкышө. Фирмын чапшым кўшкө нөлта,
фирмын ыштен лукмо чыла сатум писын ужален
колташ полша, кевытла дене ойпидышым ышта.

👍 **ТРЕЙДЕР** – (англ. – trade –
ужалкалымаш) – көргө да тўжвал
ужалкалымашым эскерыше специа-
лист. Банкын, сатум ыштыше фирмын
лўм дене ойпидыш-влакым ышта,
биржевый ужалымаштат нунын
чапыштым арален кертеш.

Законом пале

Осал пашалан мутым кучыман

Марий Эл Республикысе МВД-н ПДН да полиций участковый
уполномоченный-влакын отделыштын ийготыш шудымо-влакын
пашашт шотышто подразделений-влакын пашаштым виктарен
колтышо пөлкам вуйлатыше, полиций подполковник
Ф.А.КИБАТОВА умылтар.

- Пример: йоча-влакын хоббишт тўрлө лиеда. Школыш коштыше Сергей
жапым тебе кузе эртарен. Пычкемыш лиймеке, ушыжым шинча марте
волтен шынден да ен шагал коштыше уремыш лектеден. Тушто паша гыч
мўнгышкышт вашкыше ўдырамаш-влакым ваген. Нуным лўдыктен,

Уголовный ответственность 14 ияш- влак ўмбак тыгай преступленийым ыштымылан возеш:

- ✓ еным пуштмылан,
- ✓ лўмынак (паленак) енын
тазалыкшым эмгатымылан,
- ✓ айдемым шолыштмылан,
- ✓ виешлымылан,
- ✓ сексуальный сынан
виеш ыштыме пашалан,
- ✓ толымылан (разбой),
- ✓ шолыштмылан,
- ✓ агымылан (грабёж),
- ✓ лўдыктен, виеш налмы-
лан (вымогательство),
- ✓ шолышт нангаймылан
(угон),
- ✓ осал хулиганствылан,

- ✓ погым лўмын (паленак)
пытарымылан але
энгекым ыштымылан,
- ✓ оружийым, боеприпа-
сым але пудештыше сред-
ства-влакым, наркотик
сынан вещества-влакым
шолыштмылан,
- ✓ терроризм акт нерген
паленак ондален ойлымы-
лан,
- ✓ тўвыра да сымыктыш
памятник-влакым чаманы-
де шалатылмылан (ванда-
лизмлан).

оксаштым, сумкаштым шуп-
шын наледен. Но осал паша
кунам-гынат яндар вўдыш
лектеш, вет тыгай паша
ваштареш уголовный зако-
нодательстве виктаралтын.
Сергейым арестоватленит,
тудым судитленит, ийготыш
шудымо-влакын колоний-
ышкышт колтенит.

Уголовный кодекс дене
келшышын, тўрлө преступ-
ленийым ыштымылан уго-
ловный ответственность 16
ияш гыч тўналеш. Вес
семынже, 16 ийым темыше
подростко ыштыме пре-
ступленийжылан мутым
кучынаш.

Тиде лаштыкым үд-ыр-влак лудаш темлена. Тыланда капкылыште лийше вашталтыш – тылзаш (менструаций, месячный) – нерген умылтарена.

Тыланда гына, үдыр-влак!

Кунам?

Подростко-үдыр-влакын тылзашышт икымше гана шукыштын 12-13 ияш годым толеш. Но кажныжын тыге огыл! Сандене южыжо «Молан мыйын алят уке? Чыла сай дыр?» манын тургыжлана. Арам! Менструаций 10 ияшынат, 15 ияш годымат толын кертеш.

Кузе палаш?

Тылзаш тўналме деч ончыч үдыр-влакын кумылышт чўчкыдын вашталтеш: үдыр тебе гына весела ыле, ик жап гыч сырашат тўгалеш. Шортынат кертеш. Вий-ал кайымым шижеш, нимо тудлан онай огыл. Шукуштын мўшкыр йымалнышт коршта.

Мыняр шуйна?

Тылзаш кум-шым кече шуйна. Икымше кечылаште чот йога, но вара семын эркишна.

Ида тургыжлане! Икмыняр ойкангашым шотыш налза:

⌚ Календарьыште нине кече-влакым палемден шогыза. Вескана кунам тўналмаш – раш коеш.

⌚ Таче-эрла тўналмашым паледа гын, прокладкым пыштен кошса.

⌚ Икымше гана, а тендан пышташ нимо уке. Туныктышо але школысо мед-сестра деч прокладкым йодаш ида вожыл. Йолташ үдырда дечат йодын кертыда.

⌚ Менструаций кайыме кечылаште кажне 3-4 шагат гыч шонданыш миен толза.

ЙОДЫШ: тылзаш годым физкультур урокыш кайыман мо?

ВАШМУТ: южо үдыржў, чояланен, физкультур деч шылын коштеш. Мутат уке, пеш неле упражнениым ыштыман огыл, но физкультур дене заниматлаш лиш. Туныктышы да ончылгоч шижтарыза.

Үдыр-влак, ушышкыда пеггыдын пыштыза: менструаций тўгалынгын, тугеже мўшкыр пижын кертеш.

КОМПЬЮТЕР ТўНЯШТЕ

Лўдыкшыдымў Интернет

Кызытсе жапыште

Интернет дене пайдаланыме тўрлў приложений уло. Иктыже – «WhatsApp». Тўняште кажне кудымшо тиде программым кучылтеш, вет тудын дене общенийым колташ эн куштылго. Но мошенник-влак ондалаш эн сай йўн. Кузе?

1. Общенийым возен-возен, ўшаныш пурат да тендан нерген чыла информацийым погат: кушто илымыдам, тунеммыдам, ача-авада нерген да тулеч молымат.

2. Телефонышкыда энгекым кондышо программым верандат. Нине программыже шпион гай улыт: тендан кушто мом ыштымыдам чыла эскерат. Вара мошенник-влак тендам лўдыктылаш тўналыт.

3. Осал шонымашан ег-влак тендан телефон гыч да тендан деч оксам кўраш тўналыт.

Специалист-влак темлат:

Тендан деке йўкан сообщений толын гын, кўйынгырта манын пален налаш кнопкым вик ида темдал. Тыге тыланда вирусан программым колтат.

«WhatsApp Spy» приложений йолташ да палыме-влакын ваш-ваш возкалмашыштым пален налаш полша манын ўшандара. Тиде приложенийыш пуредат – кажне общенийлан оксам тўлашда перна.

«WhatsApp» деч тыланда кевытыште скидкым темлат манын, ссылке толеш. Ида ўшане! Тугеже тиде шояк сайт, те вик мошенник кидыш логалыда.

Тыланда «WhatsApp Gold» программым темлат (тыланда гына ойыртемалтше смайлик, сўрет-влак). Тиде программым телефонышкыда шындаредат гын, кажне общенийлан оксам тўлаш перна.

Шүмыштем эре лият!

Марий лидер

Тукым гыч тукумыш

«Артек» йоча лагерь дене мемнан еш шукертсек палыме. 1978 ийыште ковам, Мария Васильевна, эн сай пионервожатый семын тушко миен. Ачамланат, чолга юнкорлан, «Ямде лий» газет 1983 ийыште «Артекыш» каяш путёвкым кучыктен. Тунам ачам Америке гыч толшо тунемше Саманта Смит дене вашлиймаште лийын. Тений мыят тиде чапланыше йоча рүдерыште каненам. Сайын тунеммемлан, регион-влак кокласе конкурслаште сенымемлан да «Ямде лий» газетын Антонов Ивук лүмеш премийже дене палемдалтмемлан мыланем путёвкым пуэныт.

Мо тугай хогвардс?

Тений Шинчымаш кечым вес школышто вашлийынам. Гарри Поттерын

тунемме верже семын «Артекысе» школ хогвардс маналтеш. Тушко ме кечым коден коштынна: руш йылме да математике дене урок-влак лийыныт. Моло предметым СОМ (сетевой образовательный модуль) йөн дене тунемынна. Историй дене урок-влак Севастополь олаште экскурсий семын эртаралтынныт. «Панорама» музейыште, Херсонес тошто грек олаште лийынна. Отрядна дене «Яблоко раздора» грек миф почеш сценкым модынна. Кок командылан шелалтын, неле шифрым кусарен, кроссвордым ыштенна.

Маска курык

Аю-Даг (Маска) курыкыш кўзымынам эре шарнаш тўналам. Тушко кўзен шушо икшыве гына чын артековецлан шотлалтеш. Чот шокшо деч ончыч миен шуаш манын, 4 шагат эрденак корныш тарваненна. Курык вуйышто (574 метр кўкшыт) мемнам артековецыш пуртеныт.

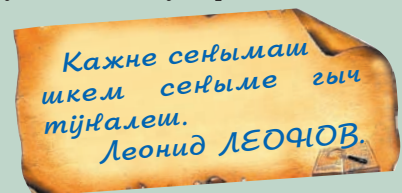
Сай шарнымаш

Коло ик кече жапыште шуко вере лийынна. Масандровский да Ливадийский дворецлаште экскурсий онай ылыч. «Йомак олыкышто» тўрлў йомакысе герой-влак дене вашлийынна. Шем теңызыште йўштылынна. Тушко Саманта Смит лўмеш аллея гоч коштынна. «Поют дети России»

фестивальым онченна. Фестивальыште Марий Эл гыч йоча хор республикнан флагше дене лекте. Йолташем-влаклан Марий Элем нерген кугешнен каласкаленам. Нунылан марла мутланымем пеш келшен.

«Ямде лий» полшен

Лагерьыште «Юный журналист» кружокыш коштыннам. Йоча рүдерын «Остров А» газетешыже возымо пашанам савыктыштак маньын, чот тыршенна. Тушко «Артекыште» каныше чыла йоча возкален. Кандаш лаштыкан газетеш эн онай, эн сай статьям веле веранденыт. Тидын нерген кружок вуйлатышынат шижтарен. Газетын лекмыжым изин-кугун вученна. Тушто шкемын статьям ужмеке, тунар чот

йывыртенам! Кружок вуйлатышына мыйым саламлен да дипломым кучыктен.

Тиде сенымаште «Ямде лий» газетын надырже кугу: мыланем самырык журналист семын шуаралташ чот полшен. Заметкым возкалымем, юнкор слётышто налме шинчымашем арам лийын огытыл.

«Артек» йоча рүдер, «Янтарный» лагерь ушешем ўмырешлан кодыт. Йоча-влаклан тыршен тунемаш, тўрлў конкурсышто сенаш да «Артекыш» логалаш тыланем.

**Лиана СЕМЁНОВА.
Марий Турек, Арбор.**

